

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítottak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A sajtó és a közönség.

Kolozsvár, nov. 30.

A sajtó ellen újabb s újabb támadások, vádaskodások történnek. A képviselőházban elhangzott vádak a főrendiházban ismételték. E vádak maga a sajtó már leszállította, habár sokkal kevesebb adattal, mint tehette volna. De viszont a sajtó vezetői és kiválóságai elismerik, sőt annak minden elfogulatlan tagja, hogy sok benne a hiba. Kivált a hang durvasága, személyek és intézmények ok nélkül támadása, gyanúsítása, gúnyolása az, ami lealacsonyítja a magyar sajtó egy részét. Össze kell fogjunk — írja az ország egyik első lapja (egy parlamenti támadás alkalmával), hogy jövőre ne ismétlődjék az az eset, hogy a parlamentben oly haraggal és gyűlölettel nyilatkozzék meg a hangulat a sajtó ellen. Az igazságügyminiszter ez ügyben értekezletet hív össze. Segíteni akarnak a bajon. Kötelessége mindenkinek, kivált pedig annak, kit a sajtóhoz régi kötelékek fűznek, e tárgyban nyíltan s őszintén elmondani tapasztalatait. Elsőrangú nemzeti érdekünk, hogy a sajtó színvonalát emeljük, hogy hibáit javítsuk s keressük az orvosszert — fekélyeire.

Először is az egész kérdésnek alapjával kell foglalkoznunk. Arról a perspektiváról kell szólnunk, melyből a sajtó dolgát megítélik s amely szerintünk merőben téves és helytelen.

A mi nézetünk szerint a sajtót vádolni, a sajtót hibáztatni, a sajtó bűneiről beszélni igazságtalan s helytelen dolog. A sajtót orvosolni akarni céltalan kísérlet. Nem mintha a hibák s a betegség nem volnának meg, de rossz a diagnózis, ha a betegséget magában a sajtóban keresi. Mi az a sajtó? Talán valamely külön élő lénye ennek a társadalomnak? A holdban él-e ez a teremtmény, vagy a szomszédban? Egyik helyen sem. A sajtó: maga a társadalom. Karja, lába, nyelve vagy szeme a társadalomnak, de a saját testrésze. Milliányi ideg szállal, izmokkal csatoltatik a társadalom testéhez, ez táplálja. Idegszálaival át a társadalom irányítja, mint mi a karunkat, lábunkat. Hahogy a sajtó beteg s fekélyes — nem lehet ezt a szervet vádolni, hiszen betegségét a társadalom testéből kapja. Nem lehet külön gyógyítani, hiába tesztek reá kívül flastromot, égethetem, levághatom, de meg nem gyógyíthatom, ha csak őt magát kívül vizsgálom és csak kívül gyógyítom s nem a testet is, melyből a kór anyaga beleárad és betegé teszi.

Mi ez a kóroanyag? Az emberi rossz indulatok, melyeket a társadalom maga beledob a sajtóba. Az irigység, a káröröm, a bosszu, utat mind a sajtóban keresnek, odaáramlanak s ott gyűlnek meg. Arra nem gondolunk, hogy a sajtónak olyan tiszta teremnek, vagy küzdőtérnek kell lennie, hol közügyekben, bajokban tárgyalni, segíteni lehessen. Honnan ki kell zárni az emberi legrutabb szenvedélyeket s azt az intézményt mindnyájunk közös védelmére és erősítésére kell megtartanunk. Szó sincs róla.

A durva hang, a gyűlölködés parlamentből és közgyűlési termekből, műhelyekből és paloták-ból, korcsmákból és kávéházakból beleszakad ebbe a folyóba, aztán szidjuk előbb még tiszta vizét.

A sajtó nem tükre a társadalomnak, mint mondani szokták, — maga a társadalom a sajtó s minden hibája, bűne és erénye a társadalomé. Az ügyessége, az erős munkája a sajtóé. Jól ismerem én a szerkesztőségeket; igazi ujságíró ember, sokat dolgozó, jó szívé, önfeláldozó ember, ki nehéz munkával keresi kenyerét, aki együtt örül, együtt busul a közönséggel — pedig mit neki Hekuba? A magyar sajtónak olyan organumai vannak, melyekre büszke lehet a nemzet Tartalmuk, magas színvonaluk, bármely nagy európai világlappal versenyez, gyorsaságuk, ügyességük, bármely amerikaival. Az a teméntelen apróbb-nagyobb lap, mely durva hangjával rászolgál a vádakra, nem ujságírók érdekeit szolgálja. Sőt durvaságainak ujságírók az áldozatai. Mert a rágalmak, a támadások, a gúnyolódások nem ujságíróktól kerülnek ki. Nyomozzuk e fölháborító és alacsony hang eredetét — rájutunk a pártérdekre, a magánérdekre, sértett hiúságra, bosszuvágyra, igen sokszor a kiadótulajdonos saját érdekeire és üzleti érdekeire — de nem a sajtó embereire. Mert végre, ha valaki más pályán boldogulni nem tudva, félbenmaradva, a sajtónál keres menedéket s ott garázdálkodik, ezért a sajtót mint intézményt felelőssé tenni nem lehet. Ellenben felelőssé lehet s kell tenni mindig a társadalmat, a közönséget. Igen, nagyérdemű publikum, ezerfejjű zsarnok, mint a költő mondja, Te vagy a hibás és felelős, nem az a szegény megtévelyedett pennás legény, aki eszeveszetten szurkál és sárral dobálózik. Miért türik el? De nem csak: miért bátorítják? Évtizedek óta figyelem a sajtó dolgait. Elmondhatom, nincs jelentékenyebb emberünk, intézményünk, akit meg ne haraptak volna. Az ilyen támadásoknál, hecczeknél legtöbbször tudtuk is, hogy ki irányítja — kívül. És jutott-e eszébe egyszer megvédeni valakit a társadalomnak? Intó szavát, tiltakozását nem hallatta.

Ne vádoljuk tehát a sajtót, hanem mi magunkat. A társadalomban levő emberi gyarlóságok s bűnök, kivált az iszonyu gyűlölet s az ördögi káröröm belopóznak a sajtóba. Más alakot öltenek, akár a sátnak. Közérdek a piros köpenyűk s tollas kalapjuk, kardjuk van: önzetlenség, hazafiasság is. Ez áruházban befurakodnak a sajtóba, megmérgezik, megfertőzik azt s általuk az ember lelkét.

Minden tervezett intézkedésnél, minden megtorló, szigorító eljárásnál fontosabb lehet az, hogy maga a társadalom gyógyítsa a saját verébaját. És ha kiüldözzük a társadalomból ezeket a bűnöket, lehetetlenné tesszük azokat, akik a mások becsületében gázolnak s a sajtóban nem olyan közhelyet látunk, hova minden szennyet kell rakni, hanem virágos-kertet, közparkot, mely üdülésre való és tüdeje a köznek, akkor

egészséges lesz a sajtó is. Parazitái elpusztulnak, megtévesztett és rosszul nevelt tagjai hamar átalakulnak, ha nem, ugys lehetetlenné válnak. A sajtó megjavítása egyenesen a közönségen mulik Huszonnégy óra alatt meg lehet kezdeni a sikeres gyógyítást. Nem kell kézbevenni, nem kell beengedni házukba oly lapot, mely ahelyett, hogy tisztességes munkát végezne, marakodik, sérteget, gúnyol és alacsony színvonalával megbotránkoztat. Százával kell visszaküldeni az első napon, melyen durva, személyes támadást és epét látsz benne. Közügynek soha sincs szüksége durvaságra, de a durvaság és az önérdek, a gyűlölködés mindig a közügy leple alá buvik. Ki velük a házukból. — De vigyázzunk: ha magunk szaladunk a laphoz s támadni, ütni kérünk másokat, ha magunk gratulálunk annak a szegény tévelygőnek, ki a sajtó hivatását abban leli, hogy mást harap, ha magunk pokoli kárörömmel nézzük polgártársunk meghurczoltatását és alig várjuk, hogy azt a lapot megvegyük, melyben jól megtámadnak valakit: *akkor ne a sajtót szidjuk.* A rágalmazást a sajtóban többen követik el — aki írja vagy iratja s aki elolvassa, elhiszi. Ne a sajtót vádoljuk tehát, hanem maga a társadalom tartsa távol gonosz indulatait a sajtótól. Ha uriházba lépünk, sáros lábbal nem megyünk be. Tekintsük a sajtót közintézménynek, templomnak, lépünk be tiszta lélekkel s akkor tiszta marad a templomunk is.

Dr. Gyalui Farkas.

BELFÖLD.

— A sztrájk-ügy rendezése. —

Székelyudvarhely, decz. 1.

Szterényi József államtitkárnak beszéde, a melyet a kereskedelmi költségvetés tárgyalása során Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter megbízásából a képviselőházban elmondott, bizonyára meg fogja nyugtatni mindazokat, a kik a tervezett sztrájk-törvény káros hatásától féltették gazdasági életünket. Az államtitkár ugyanis közölte a miniszter megbízásából, hogy a kormánynak nincs szándéka szivtelen intézkedésekkel a munkások jogos és méltányos bérmozgalmait elnyomni, a munkásokat üldözni, vagy a kapzsi nagy tőkének kiszolgáltatni. Csak egyet akar a kereskedelmi miniszterium és vele az egész kabinet azt, hogy vége legyen a terrornak, a mely meg nem engedett eszközökkel megakadályozza a helyzetükkel nem elégedetlen és dolgozni akaró elemeket abban, hogy családjuknak kenyeret kereshessenek.

És a ki hallotta az államtitkárnak igaz ember-szeretettől, a munkások iránt való meleg rokonszenvtől áthatott szavait, de különösen a sztrájkokra vonatkozó számadatait, lehetetlen, hogy ne a legnagyobb rokonszenvvel kísérelje Kossuth Ferencz azon törekvését, a mely a sztrájk-kérdés szabályozását, a visszaélések kiküszöbölését célozza. Mert mit mutatnak a számadatok? Azt, hogy 1905-ben kerek számban 40.000 munkástól 694.148 munkanapot raboltak el a sztrájkok, a mi pénzértékben 2.849.530 kor. munkabérvesztéséget jelent a sztrájkolóknak.

De sürgetik a sztrájk-ügy rendezését nemcsak a munkások visszaélései. Tagadhatatlan, hogy a munkaadók is ráléptek a türehtelen visszaélések terére, az ismeretes munkás-kizárások igénybevételé-

vel. Csak 1905-ben 2187 munkást zártak ki a munkaadók, a miáltal 22.884 munkanap, 984.452 k. munkabér vesztéssel érte a munkásokot.

Világos, hogy ezt az állapotot tovább tűrni nem lehet. Szenved általa iparunk, mely ugyis ezer nehézséggel küzdök; szenved a közönség, a melyre minden sztrájk következményei áthárulnak, de szenvednek első sorban maguk a munkások is.

Elsőrangú közgazdasági és szociális érdekeket igyekszik tehát kielégíteni a kereskedelmi miniszterium a sztrájk-törvény megalkotásával. Éppen azért csöppet sem megokolt az a nagy harci zaj, a melylyel itt-ott fogadják. Megokolt volna az, ha Kossuthot a munkásnép iránti ellenszenv, a sztrájk elvi lehetetlenné tétele vezérelné. De mikor az államtitkár minisztere nevében jelentette ki, hogy nem csendőrrel, nem szuroannyal, hanem igaz, moderus szellemben szeretettel és igazsággal (a sztrájk-jog biztosításával) fog készülni a törvényjavaslat. — bocsánat, akkor igazán nincs értelme és jogosultsága a nagy lármának, mely a javaslat pusztá hírt közönte.

Nem is hisszük, hogy a józan munkások körében félnének a készülő sztrájk-törvénytől. Attól csak a lelkiismeretlen izgatónak lesz okuk tartani, azoknak az elemeknek, a melyek gyűlöletből, nem egyszer haszonlesésből sztrájkba kergetik a jóhiszemű munkásokat, hogy azután cserbenhagyják és elárlhassák őket meg nem engedett előnyökért.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, nov. 30.

A budai királyi várpalotában vasárnap délután fogadta a király a magyar és osztrák delegáció tagjait, akikhez rendkívül fontos beszédet intézett. E beszédben körvonalazta a trón politikai irányát: úgy külpolitikai, mint belügyi kérdésekben.

A király beszéde hangsúlyozza a béke és hármasszövetség fenntartásának szükségét, amely biztosítja az európai egyensúlyt. A monarchia nagyhatalmi állásának megfelelő politikát kell követni és ezt a célt kell hogy szolgálják az összes belügyi és katonai reformok.

*

Az a beszéd, melylyel Andrássy Gyula gróf a belügyi költségvetés általános vitáját bevezette, bizonyára mély benyomást gyakorolt mindenütt a hazában, ahol hazafias szív dobog és ahol lelkesedni tudnak az egységes magyar nemzeti állam ideáljéért.

Andrássy ugyanis bejelentette, hogy a legérélyesebb módon fogja felvenni a küzdelmet a nemzetiségi agitátorok ellen. Nem az erőszakos magyarosítás eszközeit akarja alkalmazni, az idegen nyelvű, de a magyar államhoz hű tömegeket nem szándékozik üldözőbe venni, ellenkezőleg: ezekkel szemben igazságot és szeretetet óhajt alkalmazni. De igenis, kérlelhetetlen szigorúsággal üldözi majd azokat az izgatónak, a kik román, szerb, tót testvéreinket a magyar állam ellen ingerlik.

Ismételjük, nem lehet romlatlan magyar szív, a mely ne minden lelkesedésével helyeselné a belügyminiszter szavait. Mert azt, amit az izgatónak úgy a Házon kívül, mint magában a képviselőházban mivelnek, tovább tűrni már nem lehet. Bűn volna az a magyar állameszme ellen, bűn volna az azokkal az idegen nyelvű polgártársainkkal szemben is, a kiket a nemzetiségi demográfia konfliktusba kever a magyar állammal, hogy erkölcsileg és anyagilag kizsákmányolhassa. Nem tudjuk, lesznek-e elég erős eszközei Andrássynak a nagy küzdelem sikeres folytatásához. Azt hisszük, hogy lesznek. De ha az talán kiszűlni, hogy corpus jurisunkban nem teljes az arzenál, melylyel a magyar állam aknácsóit ártalmatlanná lehet tenni, nem szabad habozni, kell, hogy megfelelő eszközök Andrássynak rendelkezésére bocsáttassanak.

Andrássy célzott a nemzetiségi törvény revíziójára. Nos hát, ha a nagy hazafias cél azt fogja kívánni, hogy az a törvény módosítható, kétségtelen, hogy a parlament lelkesedéssel fog ahhoz hozzájárulni, a magyar nemzet pedig tapsaival kíséri majd ezt a szigorítást.

Nagy és nehéz munka, a mire Andrássy vállalkozott. Olyan munka, amelyhez erőre és

békés időre van szükség. Erőre azért, mert már maga az a tény, hogy a parlament munkaképes, csökkenti az agitátorok bátorságát. Békére azért, mert ha a belügyminiszter figyelme és munkáereje az események által másfelé terelgetik, nem képes a nemzeti kérdést azzal a gondossággal kezelni, amelyet az feltétlenül megkövetel.

Ezt a két kelleket az országnak kell megadnia. Ha az ország nem ül fel a roszhiszemű békerontók fondorkodásának, misem fogja zavarni a parlamenti munkaképességet s az általános politikai helyzet békességét. Ha pedig békesség van az országban és parlamentben, Andrássy sikeresen fogja végig harcolni a küzdelmet a nemzetiségi agitátorok ellen.

Hiszük, hogy a magyar nemzet, mely annyi fényes jelét adta már józanságának és politikai érettségének, a helyzet magaslatára fog emelkedni mostan is. Ha meggondoljuk, hogy újabb politikai zavarok felidézésével tulajdonképpen az ország belső és külső ellenségeinek malmára hajtjuk a vizet — a nemzet politikai magatartása a következő időkben nem is lehet kétséges.

*

A képviselőház hétfői ülésén, a belügyi tárca tárgyalásánál, Székelyudvarhely város képviselője Dr. Kovácsy Albert a nemzetiségi kérdéssel tartott statisztikai adatokkal megvilágított tartalmas beszédet, amelylyel kapcsolatban a „Pesti Hírlap“ a következőket írja: „Kovácsy Albert következő beszédében arról tett tanúságot, hogy a közpályán szerzett tapasztalatait a parlamentben jól tudja érvényesíteni. Meggyőző argumentumaival, melyekkel a nemzetiségi viszonyok hatását ismertette, azt a hitet ébresztette, hogy Kovácsyban a képviselőház elsőrangú erőt nyert. Beszédét igen szimpatikusan fogadták.“

Dr. Kovácsy Albert beszédében kifejti, hogy a nemzeti képviselők passzivitásban voltak 40 esztendeig. Ez a passzivitás arra való tisztán, hogy lerakják az aknákat a magyar nemzeti állam ellen. Negyven esztendeig hallgattak a képviselők, mert érdekük azt diktálta, hogy hallgassanak, mert aknákat nem lehet másképpen lerakni, mint titokban és csendben. Ők pedig lerakták ezeket az aknákat olyan módon, hogy gazdasági tekintetben igyekeztek megerősödni. Erre a célra szolgáltak a nemzetiségi bankok. Jól tudjuk, hogy ezek mindenütt az ő gazdasági megerősödésüknek állottak szolgálatában. Az Albina működése már az Alföld szívéig hat, a nagyszabedni Allgemeine Sparkasse működése már a dunántúli vidékeken van. Általában a nemzetiségi bankok nem arra törekedtek, mint a magyar bankok, hogy minél nagyobb osztalékot adjanak a részvényeseknek, hanem arra törekedtek, hogy könnyen olcsó pénzhez segítsék nemzetiségi társaikat. Tisztán fajpolitikát űztek a nemzetiségek és ezek a pénzintézetek a nemzetiségek faji és első sorban gazdasági megerősödésének képezték alapját. A nemzetiségek gazdasági megerősödése szükségessé teszi, hogy az 1868-ik évi nemzetiségi törvény eltöröltessék. Ennek a törvénynek tehát sürgős eltörlését kéri. A költségvetést elfogadja.

A beszédet a Ház minden oldalán élénk helyesléssel fogadták és mi képviselőnk ezen sikerének fölötté örvendünk.

A vidéki rendőrség államosítása.

Székelyudvarhely, nov. 30.

Hosszu évek óta a fiemei czápaként kísért az újságok hasábjain a vidéki rendőrség államosításának kérdése.

Mert bizvást állíthatjuk, hogy a vidéki rendőrség mai állapota tarthatatlan; s annak rendezése oly égető szükség, a mely már évek hosszu sora óta ott él a nemzeti közérzésben és köztudatban, s innen ered az, hogy évről évre meg megjelenik, kísért, a nélkül, hogy a közelmúltban oly gyakran változott kormányoknak ideje és alkalmá is lett volna e kérdéssel bátran szembenézni.

Most újabb az a tette aktuális a kérdést, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az összes törvényhatóságoktól bekívánta a vidéki városok rendőrségének a törvényhatóságokkal, illetőleg városaikkal szemben való jogviszonyát tárgyazó szabályrendeletet és a rendőrség tisztviselőinek, legénységének

létszámát és az azokra fordított kiadásoknak statisztikai adatait.

Ismérjük a belügyminiszternek képviselőházi beszédéből a közigazgatás reformjával, vagyis az államosítás kérdésével szemben elfoglalt álláspontját. Tudjuk, hogy célja nem lehet más, mint a nemzeti ellenállás védbástyáinak megerősítése, a vármegyei önkormányzatnak igazi nemzeti erővel való megtelítése, de éppen a multakból, a közelebb lefolyt nemzeti ellenállásból leszűrt tanulságok és tapasztalatok alapján látjuk mi szükségét a vidéki rendőrség újjászervezésének, esetleg államosításának oly alapon, hogy azt többé eredeti rendeltetésétől: a közbiztonság, a közbátorság és rend fentartásától elvonni és tisztán politikai természetű szolgálatokra eszközül felhasználni ne lehessen.

Mert eddig majdnem minden kormány a központi, a miniszteri hatalomnak a nemzeti erővel szemben való megerősítését látta kicsucsuosodni e kérdésben és fázott attól a gondolatától, hogy a vidéki rendőrség államosításának szükségességét fölvesse, félvén önmagát a meggyanusításoknak kitenni.

És mit láttunk a szcünk előtt lefolyt nemzeti küzdelemben mást, mint azt, hogy a hol a városi autonomia órei beadták a derekukat a hazafiatlan kormányoknak, ott hiányos és rabszolgatartó-rendszert meghonosító fegyelmi törvényeink alapján kényszerítették a rendőrhatalmokat is arra, hogy a rendfenntartás, életbiztonság megóvása czimén kész eszközei legyenek a törvénytelen kormány által reájuk erőszakolt kormány- és királybiztosoknak, fedezve azoknak minden tettét, oltalmukra állva ott is, a hol bizony nem kellett volna.

Ott pedig, ahol a városi magisztrátus, meg a polgármester s így a rendőrség sem állott eszköznek a nemzeti ellenállás letörésére, egyszerűen kivezényelték a székesfőváros államrendőrségének tisztviselőit, s melléje rendelték a fegyveres hatalomból annyit, a mennyi éppen szükségesnek látszott és ezek a helyi rendőrség helyett megvédelmezték a hazafiatlan kormány embereit; támogatást nyújtottak annak minden irányú tevékenységében; kezdve a tisztviselők kidobálásán és folytatva a helyi rendészeti teendők elvégzésén.

Ebből eléggé látható, hogy a rendőrség mai szervezetében sokkal inkább ki van szolgáltatva mindennemű politikai befolyásnak, sokkal inkább elvonható tulajdonképeni rendeltetésétől, a közbiztonsági szolgálatól és az ezzel összefüggő büntügyi és kihágási ügyeknek elvégzésétől, semmint ha egységes, országos szervezetben olyan törvények alapján teljesítene szolgálatot, a mely a rendőrség tisztviselői karát expressis verbis kizárná mindennemű politikai szolgálatból.

A vidéki rendőrség államosításának már egész irodalma támadt; maguk a közvetlenül érdekelt rendőrkapitányok többször országos kongresszust tartottak e tárgyban. Ezek között legnépesebb volt az 1893. év márczius havában Budapestten tartott orsz. kongresszus, a melyen az ország összes törvényhatósági joggal felruházott, szab. királyi és rendezett tanácsú városainak rendőrkapitányai és tisztviselői képviselve voltak.

Érdekes, hogy az ezen országos kongresszus által elfogadott memorandumot a rendőrkapitányok küldöttsége a mostani kormány két kiváló tagjának, Wekerle Sándor akkori miniszterelnöknek és gr. Andrássy Gyula mostani belügyminiszternek, akkor belügyi államtitkárnak, is átnyújtotta és biztató ígéretekkel bocsátották el őket.

Azóta a kormányok jöttek-mentek, s a vidéki rendőrség elárvult ügyével vajmi keveset törődtek. Pedig ennek a kérdésnek a megoldása közelebb visz egy lépéssel bennünket a civilizált államokhoz.

A közrend, személybátorság, közbiztonság féltett kincse minden civilizált államnak. És nálunk e tekintetben a vidéken oly szomorú tünetek észlelhetők, hogy — bizvást elmondhatjuk, — szégyenére válik művelt korunknak.

Vidéken ma is oligarchák uralkodnak. A lámpák éjszakákban dubaj mulatozó urak pisztolygolyójának célzáblái. A hazárd kártyásoknak, a női becsület hiénáinak dusan hajtó melegágyai, eldorádó a vidéki nagyobb városok.

És ezzel szemben mai szervezetében tehetetlenül áll a vidéki rendőrség, amely tisztviselőivel, legénységével együtt ki van szolgáltatva mindennemű kegyeknek, befolyásoknak, intrikáknak.

Szomorú dolog, hogy ezt mindenki nagyon jól tudja, de senki nem akar, vagy nem mer változtatni ez állapotokon!

A bűnügyi nyomozások az 1896. évi XXXIII. t.-cikk, s az ennek alapján kiadott Utasítás szerint a rendőrkapitányságokra bízottak; a törvények és szabályrendeletek egész tömkelege keletkezett évek hosszú során, a melyek a kihágások ma már csaknem megszámlálhatatlan nemét utalják a rendőrség kompetenciájába. Ezek maguk annyira igénybe veszik a rendőrség tevékenységét, hogy lelkiismeretes ellátásukra alig elég a vidéken itt-ott rendőrség címe alatt működő testület.

És mit látunk? Ahelyett, hogy eme, civilizált államban annyira fontos teendőket végeznék rendőreink — melyeknek sikeres megoldásától függ a polgárság nyugalma, jóléte, iparunk, kereskedelmünk fejlődése a földműves- és munkás-osztály gyarapodása: hát ez csak olyan mellékes dolog — ott a vidéken. E helyett a rendőrség az óvó-, tanköteles, himlőoltásra köteles gyermekeknek, közmunka-kötelezetteknek, különböző adóknak, ebeknek, személyszállító és terhet szállító szekereknek, apaállatoknak, iparos-, kereskedőtanoncoknak, stb. stb. összeírását végzi; mindent csinál, s ha kell parádézik is, csak éppen rendőri teendőket nem végez. Erre ugyanis nincsen ideje. Hetvenöt százaléka a hatáskörébe utalt dolgoknak olyan, ami minden egyéb lehet, csak nem rendészeti szolgálat.

S bátran elmondhatjuk, hogy ha nem volna állami csendőrségünk a gonosztevők, a gazemberek üldözésére; a nyomozásokra: akkor Magyarországon nyílt országuton fényes nappal ölnének, rabolnának.

Igy csak a vásári tolvajlások, zsebmetszések, csalások, hamis kártyások, besurranó tolvajlások, stb. stb. nemei virágnak a büntényeknek, amelyekben a lapok szerint a rendőrség „erélyesen” nyomoz, ha ráér...

A mellett aztán, hogy a vidéki rendőrség és annak tisztviselői kara függő helyzetében a törvényhatóságoktól, tanácstól, polgármestertől, tehetetlenül vergődik az ezerfelé széthúzó, szerteágazó érdekeknek nyomása alatt, még oly nyomoruságos ellátásban is van része, amely a mostani súlyos viszonyok között egyenesen tarthatatlan.

Ugyanis az évek óta hangoztatott államosítási törekvések óvatossá tették a városok intéző köreit, a kik úgy gondolkoznak, hogy a rendőrség államosítása esetén majd oly összeggel kell hozzájárulniok az államrendőrség feuntartásához, amennyi költségvetésükben e célra fel van véve.

E mellett mindenütt fennen hirdetik, hogy a rendfentartás állami feladat, melyet a városok csak átutalás, rákényszerítés alapján viselnek s így természetes, hogy országosan a mostoha gyermek szomorú sorsára voltunk és vagyunk kárhozottva, jól lehet, hogy a közigazgatási teendők egész halmozát végezzük az autonóm jogkörben megalkotott szabályrendeletek alapján.

Igy természetes, hogy a vidéki rendőrség, dacára a rohamosan szaporodó teendőeknek, csak a régi, szegényesen dotált és lehetőleg minimálisra redukált tisztviselői személyzettel és rendőrlétszámmal küzdök, vesződik.

Enek természetes következménye aztán az, hogy sem a hírlapok, sem a felsőbb hatóságok egyébről nem beszélnek, mint a rendőrség lanyha eljárásáról, annak gyarlóságáról s a szegény rendőrségi tisztviselő pedig időnap előtt rokkanttá, munkaképtelenné válik a reá váró roppant munkateher alatt. És mint nem egy esetben megtörtént, még öngyilkossá is lett nem egy önérzetes, buzgó, szorgalmas tisztviselő.

Az 1886. évi XXI. t.-cikk 80-ik szakasza alapján a törvényhatósági, az 1886. évi XXII. t.-cz. 60-ik szakasza alapján pedig a rendezett tanácsú városok rendőrkapitányait a főispán élethossziglan nevezi ki. Ezzel a főbb rendőrtisztviselőknél némi függetlenítésre czéloztatott; de mit ér mindez, ha ezzel szemben az alárendeltek az autonóm jogkörben alkotott szervezeti szabályrendeletekkel teljesen ki vannak szolgáltatva a tanács, a polgármester teljes hatalmának? Mit ér mindez, ha a rendőrkapitány alárendeltjei és a rendőrlétszám idegen kegyek után sóvárognak, azoknak megnyerésétől függ jó vagy rossz sorsuk, sokszor egész existenciájuk és így nem egyszer szemben találják köteleességük teljesítése közben magukat a helyi oligarchákkal s a gyöngébb jellemnek könnyű választani ilyenkor a két alternatíva között: hogy a saját boldogulását szolgálja-e inkább, vagy a közérdeket?

Szinte nevetségszámba megy és pirulva kell följegyeznünk, hogy a legtöbb főkapitányuk még annyi jogköre sincsen, hogy a közrendőrség kinevezésébe tényleg befolyhasson. És nem egy esetet tu-

dunk, amikor az alárendelt rendőrtisztveztek magasabb protekcióra támaszkodva, a főkapitányal szemben egyenesen megtagadták az engedelmességet s a daczó alisztnak volt a végén mégis igazá...

Ilyen esetek csak a legkisebb Balkán-államokban fordulhatnak elő.

A rendezett tanácsú városi rendőrkapitányok talán aránylag még több függetlenséget élveznek. Ezeknek bírói függetlenségük inkább biztosítva van, mert másodfokban az alispán és a tanács bírálja fölül ítéleteiket. Ez pedig sok helyen nagy jelentőségű momentum, aki ismeri a vidéki viszonyokat, ahol sokszor impertinens módon kicsinyes szempontok és rugók játszanak közre a dolgok megítélésében.

A rendezett tanácsú városok rendőrkapitányairól intézkedő 1886. XXII. t.-cz. 69. §-ában még egy eddig be nem váltott felhatalmazás is van adresszával a belügyminiszterhez, akinek gondjaira bízzák, hogy a rendőrkapitányok szolgálati és hivatali viszonyát a helyhatósággal, valamint a törvényhatósággal szemben szabályrendelet útján rendezze.

Ez is csak nálunk történhetik meg, hogy a törvény egy ilyen kétségtelenül racionális intézkedését husz éven át senki se érezte köteleességének végrehajtani.

A mai helyzet, amidőn a közbiztonság szolgálatát Magyarországon a m. kir. csendőrség, a Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség, a m. kir. batárrendőrség és a városi és községi rendőrségi szervek látják el: egyenesen tarthatatlan és ezt maga a belügyminiszter tudja a legjobban. Éppen ezért erős a meggyőződésünk, hogy a tarthatatlan helyzetet szanálni nem késik.

H.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 2.

A villamos villágítás ügye a közgyűlésben.

Székelyudvarhely város villamos-világítási ügye a megvalósulás stádiuma felé közeledik s biztosra vesszük, hogy azt már a jövő 1907. év tavaszán fel is építik, hiába minden nyakatekert okoskodásnak, melylyel azt meggátolni igyekeztek.

A város villamosvilágítására vonatkozó s a Ganz és Társa budapesti cég által készített tervek és költségvetéseket, érdemleges határozat hozatal előtt, a törvényhatósági bizottság műszaki szempontból való felülvizsgálatra a belügyminiszterhez a nyáron felküldötte, ki azokat áttette a kereskedelemügyi miniszteriumba.

A kereskedelemügyi miniszteriumtól az átiratok a napokban érkeztek le a megye alispánjához, az arra tett szakvéleménnyel együtt. E várva-várt szakvélemény, melynek készítése sok kombinációra adott alkalmat, távolról sem tartalmaz olyan adatokat, melyeket Ganzék konkurrencsei attól vártak. A vélemény kifogásolja a szivógázmotor üzemet, a drága tüzelő anyagot illetőleg; az ipari czélokat szolgáló motorikus 3, illetve 2 filléres hektowatt órárt pedig magasnak találja.

Erre a két lényegesebb kifogásra a Ganz-cég már megtette észrevételeit. A szivógázmotoros üzem ha drága volna, vállalkozó cég, ki a vállalatot bérlis, bizonyára saját maga kárára nem állította volna azt be. Beleegyeznek abba, hogy a motorikus czélokra leadott elektromos áramért pedig korlátlan üzemnél hektowattóránként 2 fillérenél, az 1000 órán túl fogyasztott órák után pedig 15, illetve 12 fillérenél többet ne kérhessen a fogyasztóktól.

Az ügy, az ebben beadott felelőzésekkel együtt a törvényhatóság f. hó 10-én tartandó közgyűlésének tárgysorozatába fel van véve, s tekintve azt, hogy a szerződés reális voltához immár semmi kétség sem férhet, biztosra vesszük, hogy a közgyűlés a felelőzések elutasításával, a szerződést a fenti módosításokkal jóváhagyja.

A községi iskola államosítása.

Tíz év óta húzódó, s minden esztendőben nagyobb teherrel súlyosbodó ügye a városnak, a községi iskola államosítása s az egész népoktatásnak a rendezése.

Az államosítást előkészítő bizottság mult hó 30-án ülést tartva, minden eshetőséget jól megfontolva, azt a véghatározatot hozta, hogy ez alkalommal nemcsak a községi fiúiskola államosítása, de a beiskolázatlan és esetleg az egyik vagy másik feleke-

zeti népiskola megszüntetése esetén iskolázatlanul maradó növendékek számára, valamint a jövőre való előre gondoskodás céljából egy 18 tantermes és a szükséges egyéb helyiségekkel ellátott fiú- és leányiskolának a *Koronkay*-féle telek megvásárlásával és a város tulajdonát képező *Szabó* József-féle telek kerthelyiségének hozzácsatolásával nyereendő területen a polgári leányiskolával együtt való felépítését javasolja.

Hogy a város megterhelhetése nélkül lehessen az építkezést és telekvásárlást megejteni, a bizottság a memorandum javaslatban az elemi iskolát illető, de az állam által a polgári leányiskola czéljára felhasznált 5% iskolai pótdónak eredeti rendeltetésére való visszaengedése kérelmezését, s az így nyereendő összegnek a jelenlegi személyi járulékokkal együtt építkezési költsön törlesztésére való engedélyezését kérelmezi. Ehez csatolva még az internátussal ellátott polgári leányiskolának az állam által fizetendő évi házbért, az így nyert összeg mintegy 1800 koronát tenne ki, melynek terhére felveendő költsönből a telekvásár, iskolák felépítése és berendezése könnyen eszközölhető lenne, s a város a jelenlegi járulékával mégis kevessebbel lenne megterhelve. De minden teher nem is nyomná a jelenlegi lakosság vállát, hanem az előnyök élvezése mellett a jövő nemzedék is hordozna a terhekből.

Teljes a reménységünk, ha a legközelebb összehívandó képviselőtestületi ülés a bizottság javaslata értelmében határoz, s még ez alkalommal kiküldi ezen bizottságot az államosítás további tárgyalásoknak a megjelölt alapon való megtételére, az államosítás esetén az állam részére fizetendő fenti járulékoknak visszaengedélyezése iránti kérelemnek illetékes helyen személyesen való benyújtására.

Kemény dió ennek a megtörése minden esetre, de ha a bizottság utasítást kap, hogy a népoktatásnak halaszthatatlan rendezése céljából az államosításnak a fenti módon való keresztül vitelét a vallás- és közoktatásügyi Minisztertől személyesen kérje, és minden körülményt szóval tárjon fel, hisszük, hogy meglesz, mert az ügyosztály az udvarhelyi államosítás és a népoktatás rendezése iránt érdeklődik csak a város jelöljön meg egy kezdeményező kiindulási alapot.

Ilyen értelmű határozattal ez meglesz. (y)

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhely-megye törvényhatósági bizottságának III-ik rendes közgyűlése f. hó 10-én lesz, melyre a meghívokat tárgysorozattal Dr. *Damokos* Andor alispán a napokban küldi ki. A tárgysorozat mintegy 280 pontból áll és kormányrendeleteket, hivatalos előterjesztéseket, választásokat, szabályrendeletet, községi ügyeket, átiratokat és kérvényeket ölel fel.

Személyi hír. *Ugron* Ákos főispán pénteken Budapestre utazott, hogy a mai napon végbemenendő *Andrássy*-szobor leleplezési ünnepélyén részt vegyen.

Szabad Lyceumi előadás. Az első Szabad Lyceumi előadás, mint jeleztük, ma délelőtt 11 órakor lesz az áll. főreáliskola tornatermében. Ez alkalommal Dr. *Solymossy* Lajos áll. főreáliskolai igazgató, tanár-köri elnök tart előadást a villamos-ságról. A bemenet teljesen ingyenes.

Eljegyzések. *Karda* Károly eljegyezte *Olasz* Erzsébet kisasszonyt.

Tamás Erzsike kisasszonnyal *Fehér* Lajos (Budapest) a napokban tartotta eljegyzését.

Mennyit hajtott a Tulipán-jelvény? A Tulipánkert-Szövetség igazgatósága, *Batthyányi* Lajos gróf elnöklésével a mult vasárnap ülést tartott a Vármegeyház tanácskozó termében Budapesten. Az igazgatóság ez ülésen *Fabri* Samu, mint a szövetség pénztárosa, beszámolt a Tulipánkert-Szövetség anyagi áll. potáról, bevételeiről, kiadásairól, vagyoni helyzetéről, következőkben: Tulipán-eladás révén az összes jövedelem 216.030 korona 04 fillér volt. Összesen 450.000 darab tulipánt rendeltek s ezeknek az előállítási költsége 140.183 korona 35 fillér volt. A költségekhez hozzájárul még 24.344 korona 81 fillér postadíj és szervezési kiadás. *Fischer* Emil úr, a ki a nemzeti ellentállás idején teljesen díjtalanul végte a tulipán-eladás fárasztó és költséges munkáját, a Szövetség megalakulásával, a mi már az alkotmányosság helyreállítása után történt, csekély jutalékban részesült. Mindössze 6002 koronát kapott. A Szövetség vagyoni állapota ma a következő: Az Agrárbanknál elhelyezve 45.333 korona 94 fillér, készpénz 5658 korona 97 fillér; berendezés 3366 korona 7 fillér; felszerelés 996 korona 42 fillér, a fióknál 1751 korona 39 fillér; nyomtatványok 1086

korona 85 fillér; tulipánkészlet (önköltségi árban) 61.000 korona; künnlevőségek 82.000 korona. Összesen 201.000 korona.

Képviselőtestületi tagválasztás. Székelyudvarhely város képviselőtestületéből, mint már jelentettük, a 86. XII. t.-cz. 141. §-a értelmében kilépett 15 és kisorsolt 5 tag helyének választás utján való betöltése, e hó 3-ikán fog megtörténni. A megválasztandó képviselőtestületi tagokban való megállapodás végett m. hó 29 én délután értekezetre jöttek össze a képviselőtestület tagjai. A felszólalások mind oda céloztak, hogy a kisorsolt tagokat kell visszaválasztani, s végeredményében a következő listában állapodtak meg: *I. kerület:* (Választási hely: a tanácsház nagyterme.) Rendes képv. test. tagok: 1. Kovács Dénes mézárós, 2. Orbán Dénes mézárós, 3. Tamás Albert tanár, 4. Szakács Gyula, 5. Ferenczi István, 6. Molnár Károly tanár, 7. Kovács Domokos ellenőr, 8. Keszler János, 9. Sándor Mózes, 10. Zakariás Antal. — *II. kerület:* (Választási hely: a régi városház nagyterme.) Rendes képv. test. tagok: 1. Daróczi Miklós, 2. Szebeni Antal, 3. Hlatki Miklós, 4. Bálint György, 5. Kassay F. Gyula, 6. Szeles Dénes, 7. Tassaly Lajos, 8. Csép Ignác, 9. Szabó István, Szombatfalva, 10. Simó János, Szombatfalva. — A póttagokat illetőleg az értekezlet nem állapodott meg.

Protestáns estély. A helybeli evang. reform. egyházközösség ma, *decz. 2-ikán, d. u. 5 órakor* a ref. kollegium torna-csarnokában tartja első társas-estélyét. A protestáns estélyek komoly, tanulságos irányzatuknál fogva minden évben szép közönséget vonzottak össze. Céljuk ugyanis, a szellemi élvezet nyújtás mellett, össze van kötve a jótékonyssággal is. Munkaképtelen öregek és szegény iskolás gyermekek érezték a protestáns estélyek áldásait. Ezen nemes célra szolgálják a most kezdődő estélyek is. Az első estélyre a rendezők a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Te benned biztunk, XC. zsolt. 1. v. 2. Megnyitó beszéd. 3. Szavál: *Dósa Sárika*. 4. A szociálizmus és a kereszténység czimen felolvasást tart: *Vajda Ferencz*. 5. Hegedű quartette Ocskay brigadérosából. 6. Szavál: *Hegyí András* 8. o. tanuló. 7. Bezárás. 8. Ének: *Ald meg Ur Isten, a te népedet.* Az estélyre való belépés ingyenes, azonban kegyes adományok a nemes célra szívesen fogadtatnak. Ezen estélyt *Fejes Aronné* és *Szabó Árpádné* rendezik.

Nőegyleti fillérestély. A Jótékony Nőegylet ez idényi első fillérestélyét 28-ikán tartotta meg, *Dolny Róbertné* és *Szabó Andrásné* rendezésével. A fáradhatatlan rendezők ez alkalomra Muray „Virágfakadás” vigjátékát hozták színre műkedvelők közreműködése mellett. A darab szereplői: *Baranyai Margit* és *Nosz Ilonka*, továbbá Dr. *Visky Károly*, *Ferenczy Béla* és egy kis fiú szerepében *Göllner Bélácska* sikerült kedves játékkal méltán érdemelték ki a közönség zajos tetszés nyilvánítását. Az előadás után kedélyes táncmulatság következett. Az estély a Hungária étteremben volt és konstatálnunk kell azt, hogy szük voltával távolról sem felelt meg annak a jogos kivánságnak, melyet a közönség egy ilyen estélylyel szemben támaszt.

Szent Antal estély. A Szent Antal estélyek a mult szombaton kezdődtek meg. Az első estély érdekes és tartalmas programjával szép közönséget hozott össze. A következő estély december 9-ikén lesz a főgim. disztermében.

Székelyudvarhely félesztendeje. A képviselőtestület imént tartott közgyűlésében *Gotthárd János* polgármester terjedelmes jelentésben számolt be Székelyudvarhely város 1906. első félévi adminisztrációjáról. Az említett idő alatt a tanács iktatójára 4486 ügydarab érkezett, melyből 2901 közigazgatási, 183 iparkihágási, 1402 adóügyi. Az árvaszékhez 362 drbot adtak be. A rendőrséghez közigazgatási 1416, kihágási 428, k. bírósági 453, idegen bíróságtól 38, bűnügyi 67 drb érkezett. Képviselőtestületi ülés 8, tanács ülés 43 volt. Iparigazolvány kiadatott 30 drb. A cselédnyilvántartásba bevezetett 382. Tánczengedély 52 esetben le't engedélyezve. Vadászjegy 29 adatott ki. Tüzeset 3 izben történt 500 kor. kárral. Elzárva volt 196 egyén 532 napra. A szegény-alap javára 1498 kor. 25 fill. pénzbüntetés rovatott ki, melyből leirtak 1099 kor. 25 fill. A közpénztár bevétele 81636 kor. 66 fill., kiadása 76227 kor. 73 fill. volt. A kövezet-alapba befolyt 3541 kor. 12 fill. Az adóhivatal forgalmát a következő kimutatás tünteti fel: Egyenes adóba befolyt 22979 kor. 45 fill. Küladó és illetékben 569 kor. 78 fill. Az összes befolyt állami adó 25294 kor. 75 fillért

tesz ki. Megyei útdobban 3001 kor., megyei pótdobban 2043 kor. folyt be. A város gazdasági állapotát illetőleg jelenti: Szarvasmarha 836 drb., bivaly 76, ló 375, sertés 1099 drb. A megtartott 2 országos vásáron eladott 2200 szarvasmarha és 250 ló. A heti vásárokon eladtak 1030 drb. marhát. Levágatott 514 marha, 459 borju, 1009 sertés, 78 juh, 5325 bárány. A közegészségügyet illetőleg: hevenyfertőző betegség 10 esetben fordult elő. Halálozás a kórházzal együtt 117 volt. Született 104 egyén, ebből fiú 70, leány 34. A juniusi fősorozáson 38 egyén soroztatott be. A vámbevételek együttesen 17616 kor. 73 fillért tesznek ki.

Iparosok fillérestélye. A „Polgári önképző-és segélyző egyesület” e hó 3-án rendezendő fillérestélyén közreműködnek: *Nemes József* szavál. Vonós négyest adnak elő: *Varga Ferencz*, *Schmith Károly*, *Keresztes Károly* és *Kovács Jenő*. Felolvas özv. *Ferenczi Györgyné*. Monológot ad elő *Páncsél Pál*. Szavál *Farkas József*. Az estély rendezői: *Kovács Erzsébet*, *Bányai Mariska*, *Gergely György*, *Benedek István*.

A szociálizmusról. A szociális eszmék rohamos terjedése egyre jobban foglalkoztatja a társadalom minden osztályát. Maga az állami törvényhozás is már belátta, hogy a pusztá tiltakozás és erőszakos intézkedések bevezetése nem elégséges a szociálizmus megállítására. Éppen azért programjába vette az ugynevezett gazdasági reformokat, melyek a munkás osztály helyzetén vannak hivatva segíteni. Az egyes hitfelekezetek is igyekeznek a maguk hatáskörében mindent megtenni, hogy egyfelől a mozgalmat helyesebb irányba tereljék, másfelől a keresztény szeretet áldásait éreztessék. Mint értesülünk, a mai egyházi estélyen, *Vajda Ferencz* lelkész a szociálizmus és a kereszténység egymáshoz való viszonyáról fog felolvasást tartani. A felolvasás, már tartalmánál fogva is, méltó arra, hogy minél többen meghallgassák.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete a mult szombaton délután tartotta 2-ik rendes közgyűlését *Gotthárd János* polgármester elnöke mellett. Az előrehaladt időre való tekintettel, tudósítást csak a napirend előtt történt felszólalásokról adhattunk mult számunkban. Az egyes interpellációkra adott válaszok tudomásul vétele után, *Gotthárd János* polgármester terjesztette elő jelentését, melyet másik helyen ismertettünk. A polgármesteri jelentés meghallgatása után dr. *Vá- lentsik Ferencz* indítványozza, hogy jövőben éppen a jelentés után illesse kérdés emelési jog a tagokat, mert szükséges, hogy az abban foglaltakra is megtehessek észrevételeiket. Kívánatosnak tartja azt is, hogy a polgármester ne csak a száraz statisztikai adatok felsorolására szorítkozzék, hanem ölelje fel a városi adminisztráció lényegesebb mozzanatait is. Indítványát elfogadják. Dr. *Solymossy Lajos* *Vá- lentsik* indítványának kiegészítésül szükségesnek tartja, hogy a polgármester egy programot adjon megnyitójában, illetve fejtsé ki, hogy mily értelemben kívánja a város ügyeit vezetni. *Hlatky Miklós* a járványterjedés megállítására tárgyában szólal fel, *Pál Ernő* dr. pedig a polgármesteri jelentésre vonatkozólag felemliti, hogy a köztisztaság városzerte sok kívánni valót hagy fenn. A korcsmák udvarai piszkosak; a kellő rendőri vizsgálat hiányzik s a városház udvarának tisztasága is kritikán alóli. Szóval sürgős és erélyes intézkedésre van szükség. Indítványának egyhangulag hely adatik. Azután a tanács 5422—906. sz. a előterjeszti a vármegye alispánjának II-od fokú határozatát, az 1907. évi legtöbb adót fizetők névjegyzéke ügyében. E szerint *Pál Ernő* felebbezésének hely adatik; a 16-ik helyről *Rösler* és *Gábor*, a 40-ikről *Haab* és *Heitz* töröltetnek, helyettük *Rösler Károly* és Dr. *Pál Ernő* vétetvén fel, megjegyezve, hogy további 15 nap alatt e határozat ellen újabb felebbezés adható be. Előterjesztést tesz a tanács egy építész-mérnöki állás rendszeresítése és a szabályrendelet ez iránybani módosítása végett. E szerint a tervezett mérnöki állás 2400 korona évi fizetéssel és 400 korona lakbérrel volna összekötve, az azzal járó jogok és kötelességek 12 pont által szabályrendeletilag megállapítva. Felszólalnak Dr. *Solymossy Lajos*, *Gyertyánffy Gábor*, *Vá- lentsik Ferencz* és *Soó Gáspár*. *Solymossy* nagyobb javadalmazást ajánl, *Gyertyánffy* a mellékereset kilátásba helyezését s a mérnöknek egyelőre csak szegődményesként való felvételét javasolja, *Vá- lentsik* ellenzi a *Gyertyánffy* halogató indítványát s 2600 korona fizetést és 480 kor. lakbért kíván megállapítani, míg *Mezey Ödön* csatlakozik *Vá- lentsik* nézetéhez, de kijelenti, hogy csak egy-két év mulva

történjék meg az állandósítás. *Soó Gáspár* s később *Vá- lentsik* az egy évre való helyetteskénti választást elvetendőnek tartják s azt 6 évre kérik helyettesíteni. Több felszólalás után a tanács előterjesztése a *Vá- lentsik* és *Soó* által ajánlott módosításokkal elfogadjatik. A következő pont *Szombatfalvy Lajos* főkapitány kérese szolgálati pótléka folyósítása iránt, melyet a közgyűlés minden további vita nélkül elfogad s a költségvetésbe főkapitányi fizetesként 3400 koronát irányoz elő. Az őszi és tavaszi juhvásár kérdésében pedig *Hlatky Miklós* indítványára úgy határoz, hogy az előbbinek időpontja okt. 3-ról 8-ra, utóbbié április 10-ről 15-re kéressék. 5532—906. sz. a. a város tanácsa a módosított és szabályrendelettel ellátott városi álláspénz és helypénz díj- és szabályzatot terjeszti elő. *Solymossy* erre vonatkozólag indítványokat terjeszt elő, melyek értelmében mondja ki a közgyűlés, hogy a vásár-vámokat maga a város házilag tartozik kezelni, bérbe nem adhatók s hogy a vám megváltásnak helye nincsen, valamint, hogy a vámmörök és vámmellőmörök a karra alkalmazandó, folyó számmal ellátott jelvényeket viseljenek a közönség érdekeiből kifolyólag. A közgyűlés a mondottakat figyelembe veszi és a tanács előterjesztését *Solymossy* indítványával kiegészítve, elfogadja. Azután a város 1907. évi költségvetését terjeszti elő a tanács, a melyre nézve *Vá- lentsik* azon véleményének ad kifejezést, hogy a város nem helyesen gazdálkodik, mert ugyanazon forrásokból több jövedelemre is lehetne szert tenni. Javasolja, hogy a tanács a közelmúltban letelepedők-től fejjenként 120 korona települési díjat hajtson be, hogy az adófizető polgárookra nehezedő terhen ez által is könnyítve legyen. Ezen indítvánnyal kapcsolatosan a költségvetést 169065 kor. 80 fill. kiadással és 134372 kor. 61 bevétellel s így 34692 kor. 89 fillér hiánnyal, melynek fedezetéről pótdóval gondoskodnak, elfogadják azon reménynek adva kifejezést, hogy a vámtételek emelésével és a települési díjak beállításával a helyzet lényegesen javul. A gyűlés ezzel véget ért.

A rom. kath. templom belső javítás és díszítésére adakoztak: (XII. közlemény) *Rösler Károlyné* gy.-ívén: *Rösler Károlyné* 20 k., *Daniel Károly Oláhfalv* 5 k., X. 3 k., *Haab M.*, *G. Lajos*, *Reisenauer V.* 2—2 k., *Tunyogi*, *Hessmann F.*, *Valaki*, *Gábor M.*, *Fernengei Gy.*, *Gábor Zs.*, *Büchler Gy.*, *Huber A.*, *Csillag J.*, *Szibian Gy.* 1—1 k. Összesen 44 k. — *Rápolti Károlyné* gy.-ívén: *Rápolti Károlyné* 2 k., *Riemer Gusztávné*, *Benedek Béláné*, *Schuller Jánosné* 1—1 k., *Tóth J.* 40 fill., *Balló Zs.*, *Csillag I.* 20—20 fill. Összesen 5.80 k. — *Schlosser Vilmosné* gy.-ívén: *Schlosser Vilmosné* 3 k. — A 3 gyűjtő-ív összege 52.80 fill. — Özv. *Szabó Albertné* *Bukarest*, beküldött adománya 50 k. — XI. közlemény összege 10466 kor. 96 fill. Összesen 10.569 kor. 76 fill. Fogadják a nemes szívv adakozók ez uton is halás köszönetünket. Székelyudvarhely, 1906. nov. 26. *Mikes János* gróf, főesperes-plebános, bizottsági elnök, *Paschek Viktor* bizottsági pénztárnok.

Kereskedők estélye. A kereskedők és kereskedő ifjak *Othona* tegnapi este, az egyesület helyiségében sikerült estélyt rendezett, amidőn az egyesületi titkár szakkérdésekről tartott felolvasást.

A vámtételeket felemelték. A városi képviselőtestület az imént tartott közgyűlést megelőzőleg értekezletet tartott, melyen a városi jövedelmek fokozását illetőleg beható megbeszélést folytattak. Ez értekezlet a többek közt elhatározta, hogy a Dr. *Vá- lentsik* *Ferencz* képviselőtestületi tag által még mult évben a vásárvám díj- és szabályzat felemelésére tett indítványát megvalósítsa, a mely célból nyomban egy bizottságot küldöttek ki. E bizottság, melynek tagjai Dr. *Solymossy Lajos*, *Vánky Kálmán*, Dr. *Vá- lentsik Ferencz*, *Kassay Ákos*, *Riemer Gusztáv*, *Sándor Mózes*, Dr. *Mesei Ödön* voltak, *Gotthárd János* polgármester elnöke mellett már másnap összeült, amidőn a polgármester által kidolgozott vásárvám, piaci és állatvásári helypénzvám díj- és szabályzatát tárgyalás alá vette, s azt egy pár módosítással elfogadta. A vámtételek általában mintegy 60%-al emelkednek az új tarifa szerint, ami tekintve azt, hogy a régi tarifa életbeléptetése óta a piaci árak éppen 100 perccenttel emelkedtek, nem is sok. A mintegy 800 tételt magában foglaló tarifa közül tájékozás végett a következőket emlitjük fel: Sertés (eddig 8 fill.), most 10 fill., juh, kecske (6 fill.) 8 fill., bárány, malacz (4 fill.) 6 fill., ökör, tehén, ló (10 fill.) 20 fill., megrakott szekér (16 fill.) 30 fill., gabonás szekér (28 fill.) vékánként 2 fill., 1 szekér széna (20 fill.) 40 fill., szekér deszka vagy lécz (28 fill.) 40 fill. stb. Az így átdolgozott tarifát a képviselőtestület a megtartott közgyűlés már tárgyalás alá vette, s azt el is fogadta. A vámtételek illetén felemelése a városnak mintegy 20 ezer korona többletet jelent.

Kivonat a m. hiv. lapból. Bivalyész megszűnt Bibarcfalva községben. — Jubimló megszűnt Székelyvácska községben. — Sertésvész megszűnt Vargyas és Etéd községben. — Lőrükhör megszűnt Székelyudvarhely városban. — Sertésorbáncz megszűnt Magyarzsáka községben. — Székelydályai *Gergely* Pálnak november hó 13-án 2 drb. 3 éves, egyik sötét pej jegy nélküli, másik pej homlokán csillaggal, elveszett kancza-csikói körözendők.

Sáros a járda. A novemberi esős idő beálltával az utcák a gyász szomorú színét öltötték fel, csupa feketeség mindenfelé, bárhová tekintsen a szem. Lucskos, ragadós sár terül el a városban, s a kövezetnek sehol semmi híre. Azonban e bármely alföldi falunak becsületére való sár nem marad meg az uttesten, hanem az aszfalt-járdát is ellepi, öröme a járó-kelőknek, kik pokoli élvezettel lesik, mikor szalad el a szembajvó mellett egy-egy inasgyerek, kinek sikerült az illetőt fülehegyéig lefröccsölni. Hát bizony ez tarthatatlan állapot, s mi kérjük az illetékes hatóságot, sziveskedjék úgy a háztulajdonosoknak, mint az utca-takarítókknak a legszigorubb rendeletet kiadni a járdák és az uttestek — nem véve ki a mellékutcákat sem — gyakori megtakarítását illetőleg.

A sorozásokat befejezték. Székelyudvarhely városnál a sorozást 26-ikán tartották meg. Előállott az első korosztályból 67, a 2-ikből 21, a 3-ikből 11, idegen 23, összesen 122, melyből bevettek a közösköz 20-at, a honvédséghez 3-at, póttartalékba 3-at, összesen 26-ot. Az udvarhelyi járásban a sorozás 27-ikén kezdődött és 3 napig tartott. Felhiva volt 875, előállott 750; besoroztak 250-et, melyből 102 jutott póttartalékba. Így tehát a három járásban és Székelyudvarhely városban a besorozottak száma együttesen 729.

Büvész-estély. Tegnap este Miss Harlet a Budapest-szálló termében sikerült büvészeti előadást tartott, melylyel a közönséget igen jól szórakoztatta. Előadását ma este megismétli.

Eladó telek. Vár-utca 8 és 10 szám alatti épületes telek jutányosan eladó. Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Tanuló lapunk nyomdájába felvételik.

A városi tisztviselők nyugdíj-alapszabályai.

Székelyudvarhely, nov. 29.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete egyik korábbi közgyűlésében határozatilag kimondotta, hogy a városi tisztviselők-, segéd-, kezelő-, rendőrségi személyzet, valamint az özvegyi és árvai nyugdíj-intézetnek alapszabályait addig nem tárgyalja, míg azt a polgármester közre nem adja. Ennek folytán, a szabályzat gyors megvalósítását előmozdítandó, azt a következőkben ismertetjük.

I. A nyugdíj-alap létesítése, célja és részesei.

1. §. A nyugdíj-alap-célja a városi szervezeti és ügyviteli szabályrendelet által rendszeresített állomásokra megválasztott, vagy állandóan kinevezett tisztviselők-, segéd-, kezelő-, rendőrségi- és szolgaszemélyzet tagjainak nemkülönböztetve, azok özvegyei és árváinak az ezen szabályrendeletben meghatározott feltételek mellett nyugdíj-ellátás vagy végkielégítésben való részese.

2. §. A nyugdíj-intézetnek feltétlenül és kötelezőleg részesei Székelyudvarhely város alább egyenként megnevezett minden választott, vagy kinevezés alá eső és rendszeres fizetéssel járadalmazott tisztviselője-, segéd-, kezelő-, rendőrségi-, (közrendőrök)- és szolgaszemélyzetének tagjai, ugymint: polgármester, rendőrfőkapitány, tanácsosok, jegyzők, tisztiügyész, pénztárnok, számvevő-ellenőr, tisztviselő orvos, adótiszt, levéltárnok, iktató, állatorvos, alkaptány, őrök, városgazda, végrehajtók, közrendőrök és hivatalosok. — Állami vagy törvényhatósági nyugdíjjal ellátott városi tisztviselő ezen nyugdíj-intézetnek tagja nem lehet.

3. §. A nyugdíj alaptőkéjét képezi Székelyudvarhely város képviselőtestületének 126—893. szám alatt kelt határozatával a nyugdíjalap létesítése céljából megszavazott és 1906. évi július hó 1-ig, a nyugdíj-intézet pénztárába befizetendő 24000 korona azaz huszonnégyezer korona, valamint 101—1904. számú képviselőtestületi határozattal megállapított és 1907. évi január hó 1-től kezdődőleg 1912. év december hó 31-ig, évi 2000 kor. azaz kétezer korona részletekben fizetendő 12000 korona azaz tizenketezer koronás adományból.

A nyugdíjalap jövedelmét képezik:

1. A város képviselőtestülete által adományozott 36000 korona azaz harminczhatezer korona alaptőkének kamattjévedelme.

2. A tisztviselők-, segéd-, kezelő-, rendőrségi-

és szolgaszemélyzeti tagok által hivatalbalépésük, kinevezésük, vagy megválasztásuk, valamint magasabb illetménybe lépésük alkalmával egyszersmindenkorra fizetendő törzsjárulékok.

3. A tisztviselők-, segéd-, kezelő-, rendőrségi- és szolgaszemélyzeti tagok által a törzsjárulékokon kívül fizetendő állandó évi rendes járulékok.

4. Az 1895. évi január hó 1-seje óta a város szolgálatába álló rendőrségi és szolgaszemélyzeti tagok által szolgálati idejükhöz képest fizetendő póttjárulékok.

5. A képviselőtestület által jogérvényes szabályrendelettel ide utalt és utalandó bevételek.

6. Netaláni adományok és alapítványok.

5. §. Minden városi tisztviselő-, segéd-, kezelő-, rendőrségi- és szolgaszemélyzeti tag hivatalba lépése, (megválasztása, vagy kinevezése) alkalmával, ha 40-ik életévét még be nem töltötte, rendszeresített egy évi fizetésének 5 százalékal, ha pedig 40-ik életévét már betöltötte, rendszeresített évi fizetésének 10 százalékkal tartozik egyszersmindenkorra szóló törzsjárulékképp az alap vagyonaéhoz hozzájárulni.

Minden tisztviselő-, segéd-, kezelő-, rendőrségi- és szolgaszemélyzeti tag magasabb illetményének élvezetébe lépésekor köteles egy évi fizetése többlete (ide értve a személyes és fizetési pótlékot is) 30 azaz harmincz százalékkal a nyugdíjalap vagyonaéhoz egyszersmindenkorra szóló törzsjárulékképp hozzájárulni.

Mindkét esetbeni törzsjárulék 12 havi egyenlő részletben az illető fizetéséből a pénztár által levonatik.

6. §. Az egyszersmindenkori törzsjárulékon felül állandó járulékképpen a város szolgálatában s abban újra megválasztott egyének a rendszeres évi fizetés, valamint esetleges személyi és fizetési pótlék 5 azaz öt százalékát tartoznak a nyugdíjalapba befizetni, mely járulék a fizetésből havonkénti részletekben vonatik le.

7. §. Azon rendőrségi és szolgaszemélyzeti tagok pedig, kik 1896. évi január 1-seje óta állanak a város szolgálatában, s a kik csakis a jelen szabályrendelet alapján váltak a nyugdíjalap részeseivé kötelesek eltöltött szolgálati éveiknek megfelelően eddig élvezett évi fizetésükhöz 3 százalékát póttjárulék címében jelen szabályrendelet jogerőre emelkedésétől számítandó egy év alatt a nyugdíjalapba szintén befizetni.

II. A nyugdíjalap kezelése.

8. §. A tisztviselői nyugdíjalap a városi képviselőtestületi közgyűlés felügyelete alatt áll, de ügyeit a jelen alapszabályok értelmében a nyugdíjválasztmány által a nyugdíjalap részesei maguk intézik.

9. §. A nyugdíjalapot kezelő választmány elnök, jegyző, pénztárnok és négy választott tagból áll, kik közül kettőt a képviselőtestületi közgyűlés, kettőt pedig a nyugdíjintézeti tagoknak a polgármester által minden 6 évben a tisztújítás után összehívott rendes közgyűlése választ.

A kezelő választmány elnöke a polgármester, vagy annak akadályoztatása esetén törvényes helyettese, pénztárnoka pedig a városi pénztárnok.

Az időközben elhalt, vagy leköszönt tagok helyett új tagokat a képviselőtestületi közgyűlés, illetve a nyugdíjintézeti tagoknak a §-a értelmében egybehívott közgyűlése választ.

10. §. Az előző szakaszban felsoroltakból álló 7 tagú választmány feladata:

1. Az alap vagyona felelősség terhe alatt való kezelése. Előterjesztés a képviselőtestületi közgyűléshez évenként az iránt, hogy az alap vagyona, mely pénztáratétele, illetve mely értékpapirban helyeztessék el, vagy egyébként miként gyümölcsöztessék, az alap vagyona gyümölcs-ötztetés végett csakis magyar állampapirokban helyezhető el, magánfeleknek kölcsönképpen bármily biztosíték mellett sem adható ki.

2. Az ellátásért, nyugdíjazásért, vagy végkielégítésért folyomódók kérvényeinek az alapszabályok értelmében való elintézése, illetve nyugdíjilletményeinek és végkielégítésének utalványozása.

3. A városi, illetve nyugdíjintézeti pénztárnok által a városi pénztárban külön alapként kezelt nyugdíjalapnak félévenkénti megvizsgálása, mely pénzalapot azonban a polgármester a városi szervezeti szabályrendeletben meghatározott módon és időközben egy választmányi tag felhívására pedig a felhívó jelenlétében azonnal is megvizsgálni tartozik.

4. Az ellátást, nyugdíjat, vagy végkielégítést igénylők által illetményeik kiszolgáltatására nézve emelt panaszok megvizsgálása és elintézése.

5. A nyugdíjalap megelőző évi állapotáról s pénztárkezeléséről szóló kimerítő jelentésnek a városi képviselőtestület évi első rendes közgyűlése elé való beterjesztése s ennek közhírré tétele.

6. A választmány minden üléséről rendes jegyzőkönyv vezetendő, nem egyhangú szavazásnál a szavazás a jegyzőkönyvben névszerint iktatandó be, szavazat egyenlőség esetén az elnök szavazata dönt, a választmányi tagok a nyugdíjintézet körüli teendők elvégzéséért semmiféle külön díjazásra igényt nem tarthatnak. Érvényes határozathozatalra legalább 4 tag együttes jelenléte és általános szótöbbség szükséges.

11. §. A választmány határozatait ellen beadott felfolyamódások felett másodfokulag a városi képvis.

közgyűlés, harmadfokulag pedig a belügyminiszter határoz.

12. §. A polgármester, mint a választmány elnöke képviseli a nyugdíjalapot és annak választmányát hatóságok és magánosok irányában, összehívja a választmány üléseit a megalakulás és minden tisztújítás után a közgyűlést, kitűzi a napirendre kerülendő tárgyakat, mire nézve minden folyamodvány hozzá nyújtandó be, minden esetleges indítvány a gyűlés előtt neki bejelentendő, ő írja alá a hitelesített jegyzőkönyvet s minden a választmány nevében kiadott iratot. Ő tartja meg vagy rendel el a pénztári vizsgálatot, akadályoztatása esetén az első tanácsos helyettesíti.

13. §. A jegyző, esetleg aljegyző vezeti a jegyzőkönyvet, szerkeszti és ellenjegyzi miudazon okmányokat, melyeket az elnök polgármestereknek kell aláírni, a pénztárnokkal egyetértve összeállítja a nyugdíjalap minden mozzanatáról a városi képviselői évi első közgyűlése elé terjesztendő évi jelentést.

14. §. A pénztárnok vezeti az alap összes számadásait, a pénztárt a választmány utasítása szerint a városi szervezeti szabályzat értelmében kezeli, kifizeti az ellátásban részesülőket és nyugdíjazottakat.

A havi díjjárulékokat s esetleg máshonnan begyűlendő összegeket, a havi kifizetendők levonásával, három (3) nap alatt takarékpénztárba helyezni köteles.

A pénztárt bármikor vizsgálat alá bocsátani tartozik, az év végével számol a választmánynak s őrzi a pénztár kulcsát. Az alapnak reá bizott vagyonaért felelős és kárpótlásra köteles.

15. §. A hatévenkénti tisztújítás után tartandó rendes közgyűlésen kívül a rendkívüli közgyűlést csak azon esetben hívja össze a polgármester, ha azt valamely okból megüresedett választmányi tagságnak betöltése, vagy más rendkívüli körülmény tenné szükségessé. Az ily rendkívüli közgyűlésre az elnök az alap részeseit egyenként meghívja, kijelölve a tárgyat, mely felett határozni kell.

A szavazás minden esetben titkos és csak személyesen gyakorolható. Érvényes határozathozatalra legalább a tagoknak fele jelenléte s azok általános szótöbbsége szükséges. A nyugdíjalap 5 részeseinek írásba beadott kérelmére a polgármester rendkívüli közgyűlést összehívni tartozik.

16. §. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökön kívül két jelen volt, de nem választmányi tag küldetik ki, a kik a jegyzőkönyvet aláírják.

III. Nyugdíjazási, illetőleg ellátási szabályok.

17. §. A város szolgálatában rendszeresített évi fizetés mellett állandóan alkalmazott tisztviselő-, segéd- és kezelő személyzeti tagok, valamint a rendőrök és szolgák az esetre, ha a szolgálat kötelekéből megválnak s az ezen szabályrendeletben előirt feltételek meg vannak, állandó ellátásra vagy pedig egyszersmindenkorra adandó végkielégítésre tarthatnak igényt.

18. §. Azon tisztviselő, s segéd-, kezelő-, rendőrségi- és szolgaszemélyzeti tag, ki az előző szakaszban meghatározott minőségben van alkalmazva, s legalább 10 évi beszámítható szolgálati idővel bír, nyugdíjazásra s illetve ellátásra tarthat igényt:

1. Ha egykor betegség, testi vagy szellemi fogyatkozás miatt hivatalos kötelessége teljesítésére állandó, vagy legalább tartósan képtelenné válik.

2. Ha hatósági szervezés folytán állomása megszüntetetik.

3. Ha az általános tisztújítás alkalmával állásából kimarad.

4. Ha 40 évi beszámítható szolgálati idő után nyugdíjazását önmaga kéri.

19. §. Ha a város szolgálatában álló egyének valamelyike hivatalos eljárás közben szenvedett bal- eset folytán válik szolgálatképtelenné, ha beszámítható szolgálati ideje még 10 évre nem terjed is, ő illetőleg özvegye és árvái ugyanazon ellátásba részesíten- dők, mint ha már 10 évet szolgált volna, ha pedig beszámítható szolgálati ideje a 10 évet meghaladja, akkor az ellátás kiszabásánál szolgálati éveikhez további 3 év számítandó.

Ugyan ily tekintet alá esnek a város szolgálatában állandóan alkalmazott orvosok, ha halálukat vagy szolgálati képtelenségüket hivatalos teendők gyakorlata közben kapott járvány vagy ragályos betegség okozta.

20. §. A nyugdíjazás, illetőleg ellátás mérvének alapját a beszámítható szolgálati idő, s a legutóbb élvezett rendszeres évi fizetés képezi.

21. §. A szolgálati idő azon tisztviselő, segéd- és kezelő személyzeti tagokra nézve, kik az 1876. évi tisztújítás alkalmával választottak meg, vagy neveztettek ki 1877. évi január hó 1-ső napjától, azon tagokra nézve pedig, kik később léptek városi szolgálatba, megválasztásuk vagy kinevezetésük illetve eskütelésük napjától, a rendőrök és hivatal- szolgákra nézve pedig, kik 1896. év előtt léptek a város szolgálatába, 1896. január hó 1-ső napjától, a kik pedig később léptek a város szolgálatába, kine- vezetésük napjától számítatik.

A nyugdíj-alap azon részeseinek, kik az 1896. évi milleniumi év alatt rendszeresített fizetéssel állandóan alkalmazva voltak, beszámítható szolgálati ide- jükhöz még további két év hozzá számítandó.

22. §. A ki 10 évig megszakítás nélkül ezen

város szolgálatában áll, s ezen alapon állandó ellátásra, illetve nyugdíjazásra tarthat igényt, annak a jeleni városi szolgálatát megelőző azon szolgálati ideje is beszámítandó, a melyet 1877. január 1-ső óta a város, esetleg Udvarhelyvármegye közigazgatási szolgálatában töltött, a mennyiben az illető ezen korábbi szolgálati évei után sem végkielégítésben, sem egyéb ellátásban nem részesült.

23. §. A szolgálatnak egyáltalán megszakítás nélkül kell lenni. A megszakítás előtti idő ellátási vagy nyugdíjazási alapul nem szolgálhat.

Kivételt csak a következő esetek képeznek:

a) ha valamely tisztviselő az általános választásnál kimaradott, de később újra megválasztatott, mely esetben csak a közben eső idő nem vétetik számításba;

b) ha ezen nyugdíj-alap által nyugdíjazott egyén ismét tényleges városi szolgálatba alkalmaztatik, a mennyiben esetleg végkielégítést nyert, ha azt visza fizeti;

c) ha a város szolgálatában álló egyének az állami, vagy valamely törvényhatóság szolgálatába mennek át, s onnan visszatérve, itten újra alkalmazásba lépnek.

Ezen esetekben az ellátás vagy nyugdíjazás alkalmazásával a város szolgálatában eltöltött összes szolgálati idő beszámítandó lesz.

24. §. Az ellátás vagy nyugdíjazás kiszabásánál csupán a legutóbbi rendszeresített évi fizetés, mellékjáraandóságok nélkül, vétetik tekintetbe.

25. §. A nyugdíjazás ahoz képest, a mint az ellátás indokál szolgált körülmények időleges vagy állandó jellegűek, vagy ideiglenes, vagy életfogytig tartó lehet.

26. §. Az évi nyugdíj 10 évi beszámítható szolgálati idő után a legutóbb élvezett rendszeres évi fizetés 40 százalékában állapítatik meg, a melyhez minden további szolgálati év után csak a rendszeres évi fizetés két százaléka járul mindaddig, míg a nyugdíj magával a legutóbbi rendszeres évi fizetéssel felér.

27. §. A nyugdíj élvezete ideiglenesen felfüggesztik:

a) ha a nyugdíjazott, más rendezett tanácsú városnál bármely törvényhatóságnál vagy az államnál állandó évi fizetéssel egybekötött alkalmazást vállal; és pedig ezen alkalmaztatás tartamára, oly mérvben a mely mérvben újabb fizetése a nyugdíjjal együtt meghaladja a nyugdíjaztatásnak alapjául szolgált korábbi rendes fizetést;

b) ha a nyugdíjazott egyén, valamely nem becselenítő büntény miatt szabadságvesztéssel büntetetik és pedig a szabadságvesztés tartamára.

28. §. Az ellátásra való igény végleg megszűnik:

1. Ha valaki állását engedély nélkül elhagyja s arra felhívás dacára vissza nem tér.

2. Ha büntetendő cselekményért jogerős ítélettel, vagy fegyelmi vétségért az illetékes hatóság jogerős határozatával hivatalvesztésre ítéltetett, vagy ha a rendőrségi és szolgazemélyzeti tag a szolgálatból büntetéséig elbocsátott.

3. Ha állásáról önként lemondott, ide nem értve természetesen a tisztjuttatás előtti tömeges általános lemondást, lemondásnak tekintetik az is, ha valaki tisztjuttatáskor magát kijelöltetni nem akarja.

29. §. A nyugdíjazott egyének nyugdíja végleg megszűnik:

a) ha az illető magyar állam polgára lenni megszűnik;

b) ha az illető a város szolgálatában rendszeresített állomásra ismét alkalmaztatik;

c) ha valamely büntett, vagy vétségért jogerős bírói ítélettel hivatalvesztésre ítéltetik.

IV. Végkielégítésről.

30. §. Azon városi tisztviselők, segéd- és kezelő személyzeti tagok, rendőrök és szolgák, kikre nézve a 19. §. esetén kívül a 18. §. 1. 2. és 3. pontjában körvonalmazott esetek beállanak, de 10 évi beszámítható szolgálati idővel még nem bírnak, végkielégítésre tarthatnak igényt, ezen végkielégítés azonban a három évet meghaladó és 5 évig terjedő és beszámítható szolgálati évig a beszámítható évi javadalmazás egy évi összegében 5 éven túl egészen 10 évig pedig két évi összegében állapítandó meg egyzersmindenkorra.

31. §. Ha valaki az előző szakaszban említett körülmények folytán végkielégítésben részesül és később ismét városi szolgálatba lép, az első ízben eltöltött idő későbbi nyugdíjazása alkalmával csak azon esetben számíttatik be, ha a visszakapott végkielégítési összeget újabb hivatalbalépés után azonnal visszafizeti.

V. Az ellátásra felhasználható jövedelem.

32. §. Nyugdíjazás, ellátás és végkielégítésre az évi rendes díjjárulék az egyzersmindenkorra fizetendő törzsjáruék, s egyéb a képviselőtestület által jogérvényes szabályrendelettel ide utalt és utalható bevételek teljes összegükben és az alap kamatainak 90 százaléka fordítandó. A tőke kamatainak 10 százaléka évről-évre a tőkéhez csatoltatik.

A tőkéhez csatoltatik évről-évre a rendes és törzsjárulékok azon része is, mely a befizetés évében fel nem használtatott. A mennyiben pedig a felhasználható jövedelem az igény jogosultak igényét nem fedezi, a pótlásról a város képviselőtestülete gondoskodik.

VI. Az özvegyek ellátásáról.

33. §. Állandó ellátásra, ha az erre szükséges s alább megjelölt kellékek meg vannak, csak az a nő, illetőleg azzal nemzett gyermekek tarthatnak igényt, kiknek férje, illetőleg atyjuk nyugdíjigényre jogosító alkalmazásban legalább öt s ha hivatalba lépése alkalmával 40-ik életévét már betöltötte volt, legalább 10 évig szolgált, feltéve, ha a nő férjével törvényes szolgálat ideje alatt, vagy azt megelőzőleg lépett törvényes házasságra és férjével a nyugdíjigénybe áltakor együtt élt.

34. §. Az özvegyi állásra való igény azonban be nem áll:

a) ha a házasság, a férj nyugdíjazott állapotában kötöttet;

b) ha a házasság kötése alkalmával a férj ugyan még tényleges városi szolgálatban állott, de már 60-ik évét túl haladta;

c) ha az özvegy erkölcsi viselete miatt ellátás engedélyezésére nem méltó.

35. §. Az özvegyet ellátási összegként nyugdíj-jogosult férjének 1200 koronáig terjedő fizetése után a fizetés 50 százaléka, az 1200 koronát meghaladó fizetési összegből, az összegnek 20 százaléka illeti. Az özvegyi ellátás összege azonban az 1600 koronát meg nem haladhatja.

36. §. Az özvegyi nyugdíj élvezete életfogytiglan terjed, megszűnik azonban:

I. Véglegesen: a) ha az özvegy a magyar állam polgára lenni megszűnik; b) ha valamely büntett vagy vétségért jogerős bírói ítélettel hivatalvesztésre ítéltetik.

II. Ideiglenesen: a) ha az özvegy valamely büntény vagy vétség miatt szabadságvesztés büntetésre ítéltetik, büntetésének időtartamára; b) ha ismét férjhez megy házassága tartamára.

37. §. A város szervezeti és ügyviteli szabályrendeletének 12. §. értelmében a polgármester által saját hatáskörében fegyelmi eljárás nélkül elbocsátott rendőrök és szolgák a mennyiben a 10 évi szolgálatukat már nyugdíjigényt szereztek nyugdíjra, ellenesetben pedig befizetett nyugdíjjárulékaikat kamatmentes visszafizetésre tarthatnak igényt, ha az elbocsátás nem oly okból történt, mely tisztviselővel szemben fegyelmi eljárás esetén is hivatalvesztést volna maga után.

Ennek elbírálhatása végett a polgármester elbocsátási határozatainak indokait a nyugdíjválasztmány ülésében felfejteni és jegyzőkönyvre vétetni köteles.

VII. Az árvák ellátásáról.

38. §. Városi szolgálatban volt nyugdíjképes vagy nyugdíjas állapotban elhunyt egyén törvényes kiskoru gyermekei neveltetési pótlékban részesíttetnek.

39. §. Városi szolgálatban volt nyugdíjképes egyének árváira nézve:

a) mindaddig, míg édes anyjuk életben van, illetőleg nyugdíjat élvez, az évi neveltetési pótlék fejenként az atya legutóbbi rendszeres fizetésének 5%-ban állapítatik meg;

b) ha pedig teljesen árvák, az évi neveltetési pótlék egyenként az atya legutóbbi rendszeres fizetésének 10%-ban állapítatik meg akként azonban, hogy ha több kiskoru gyermek létezésének esetében az ezek részére adandó neveltetési járulékok összege az özvegy nyugdíjának megfelelő összeget felül haladná, a többlet a gyermekek neveltetési pótlékából arányos részekben levonatik.

40. §. A neveltetési pótlék vagy járulék az árváknak bezárólag 18 éves korukig jár, fiu gyermekeknek azonban, kik iskolai tanulmányaikat jó eredménnyel tovább folytatják s e körülményt igazolják, a neveltetési járulék, vagy pótlék 24 éves korukig, ha a tanulást abban nem hagyják kiadatik.

41. §. A neveltetési pótlék, vagy járulék megszűnhetik és pedig:

I. Véglegesen: a) ha a leány férjhez megy; b) ha az árva a magyar állam polgára lenni megszűnik; c) ha valamely büntett vagy vétségért jogerős bírói ítélettel hivatalvesztésre ítéltetik.

II. Ideiglenesen: a) ha az árva valamely jótékony alapítványból teljes ellátásban részesül, ezen ellátás tartamára vagy b) ha az árva büntett vagy vétségért szabadságvesztés büntetésre ítéltetik, a büntetési idő tartamára.

42. §. Az özvegyi nyugdíjnak bármely okból való megszüntetése vagy felfüggesztése a neveltetési pótlék élvezetét meg nem szünteti vagy fel nem függeszti.

VIII. A nyugdíjintézmény feloszlása.

43. §. Ha a nyugdíjintézmény fenntartásának szüksége bármely oknál fogva megszűnik, annak megszüntetése és a nyugdíj-alapnak mely célra leendő fordítása iránt belügyminiszeri jóváhagyás mellett a városi képviselőtestületi közgyűlés határoz.

A nyugdíjintézmény megszüntetése azonban a nyugdíjalaphoz hozzájárulókat nyílt megkárosítása nem eszközölhető.

44. §. Jelen szabályrendelet a vármegyei törvényhatósági bizottsági jóváhagyást követő 30 nap mulva lép érvénybe s ezzel minden e tárgyban létező korábbi szabályrendeletek hatályukat veszítik.

TÁVIRATOK.

Budapest, december 1.

(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnökölt. Utólag rendre utasítja Hentaller Lajost, egy tegnapi közbeszólásáért. Idősb Madarász József ezt kifogásolja, mire elnök őt is rendre utasítja.

Báró Bánffy Dezső a költségvetéshez szól. Idősb Madarász József közbekiált:

— Labancz vélemény.

Elnök Madarászt másodsor is rendre utasítja.

Bánffy Dezső konstatálja Kossuth programja nagyon gazdag. Megvalósulása páratlanul szép perspektívát nyújt. Szóló jelen kormányt nem abszolút támogatója, de gazdasági önállóság felé törekvéseben vele egyúton fog haladni.

Szerinte gazdasági önállóságukat már 1907-ben meg kell csinálni. 67-es alapon is a teljes függetlenség híve. Majd megemlíti, hogy miniszterelnök alkotmánypart értekezleten olyképp nyilatkozott, hogy a közvetítő kereskedelem ellen versója van.

Ezt lehetetlen álláspontnak tartja, mert közvetítő kereskedelem nélkül nincs gazdasági fejlődés.

Sürgöti az önálló nemzeti bank felállítását, hogy 1910-re pénzügyi függetlenségünk biztosíttassék.

Kölségvetést elfogadja.

Wekerle reflektál Bánffy szavaira. Az alkotmánypartban a pártkérdést felvetették, milyen intézkedések teendők drágulás megakadályozására. Itt azután ő a javításra alkalmas eszközök között a piacci viszonyokkal kapcsolatban a közvetítő kereskedelem megeddőzésének kiküszöböléséről is szól, azon álláspontot foglalva el ugyanis, hogy a kereskedelemnek mint gazdasági tényezőnek meg van a maga jogosultsága, akkor árut a termelőtől a fogyasztási piacra viszi és közvetítés által azok értékét emeli. De a kereskedésnek lehet sok betegsége is, köztük, hogy nem az áru értékét emeli, hanem annak termelőktől fogyasztóhoz való jutását megehezíti és ez azon közvetítő kereskedelem, melyet korlátok közzé kell szorítani.

A mi az önálló vámterületre és bankra vonatkozik, kormányt programja az, hogy keresztül vigye.

A magyar közgazdaság függetlenségét megvalósítani fogják, úgy, hogy a magyar közéletnek minden rázkódattatása nélküli átmenetet és a jövő biztos fejlődését minden téren garantírozzuk. (Taps. Eijenzés.)

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Telefonszám 14.

Sz. 39—906. képv. test.

Árlejtési hirdetmény.

Nagygalambfalva község ezennel pályázatot hirdet egy ujonnan építendő községházára.

Kikiáltási ár:

1. Föld, kőműves és elhelyező munka 7479 korona 52 fillér;
  2. Ács munka 5633 korona;
  3. Asztalos, lakatos, mázó és üveges munka 2084 kor. 80 fillér;
  4. Kovács munka 352 korona;
  5. Bádogos munka 540 kor. 20 fillér;
  6. Különbféle munka 547 kor. 40 fillér;
- Összesen 16.635 korona 92 fillér.

Pályázni lehet az egyes tételek alatt kiírt munkákra is külön, vagy az egészre együttesen. Az árlejtés zárt ajánlatok útján történik. A pályázó köteles 5% keszpenz vagy óvadékképes papírt biztosíték fejében letenni.

Pályázat határideje: 1906. évi december hó 16-ik napján délelőtt 9 óra, később érkezőt vagy kellelőleg fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Árlejtésre vonatkozó terv és műszaki iratok hivatalos időben megtekinthetők, Nagygalambfalván az előjáróság irodájában, Székelyudvarhelyt pedig Kelemen György tervező építőmesternél Kossuth-utca 65. sz. alatt.

Nagygalambfalva község képviselőtestületének 1906. évi november hó 17-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Adám Dénes,
krjz.

Csiki Lajos,
k. biro.

Sz. 1242—906. szb.

Árlejtési hirdetmény.

Kápolnásfalu község tulajdonát képező Homoród-fürdőn három régi épületnek lebontása jogerős szolgabírói határozattal kimondatott. Minthogy a község a határozatot végre nem hajtotta, a kérdéselt épületek hivatalból fognak lebontatni.

Felhivatnak mindazok, a kik a lebontás eszközésére vállalkozni akarnak, hogy 10% bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat folyó évi december 12-én, déli 10 óráig a szolgabírói hivatalban adják be. Az ajánlatok felbontása ugyanakkor fog eszközöltetni a vállalat a legkevesebbet vállalkozónak kiadatni.

Bővebb felvilágosítást a hivatalos órák alatt a szolgabírói hivatalban nyerhető.

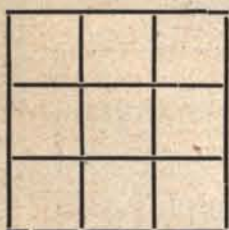
Székelyudvarhely, 1906. november 18.

Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

KONCZ ÁRMIN Sz.-udvarhelyt

nagy öl fája 8 köbméter
2-2 Mtr. 20 cmtr.
hosszu fából

szokásos
1 nagy öl fa mérete
1 öl = 190 cmtr.
hosszu fából

Tiszta 8 köbméter
Rádás még 0.8 köbméter
Lesz a 8-8 köbméter ára:

22 forint

1 m³ fa 2 irt. 50 kr.
Olcsóbb 20%-al.

Ugyanigy viszonylik a meter öl fa is az itteni hosszu öl fához. Mivel a rövidebb fa tömörebben összerakható, azért az állami, megyei, törvényszék stb hivataloknál csak ilyeneket fogadnak el. Ilyeneknek a megrendelését ajánlom

KONCZ ÁRMIN.

Tisztán 6.8 köbméter
Üregekkel, vastag bekötésekkel, feldugdosással elvész
0.8 m³ marad 6 köbméter.

Ára 18 forint

1 m³ fa jön 3 irt.
Drágább 20%-al.

Valódi ólomzárolt luczerna és heremag.
Erfurti vetemény- és virág-magvak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet áthelyeztem az Alsó-piaczterre, a szent Ferenczrendi barátok temploma közelében levő, ujonnan épült

Frölichné-féle helyiségbe

hol egyszermind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszeráruban rizsek, kávék, tisztított petroleum, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali, és asztali lámpákban. Aradi lisztokban stb. stb.

Mindig friss fűszerárak tisztán kezelve.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni. — Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY

Ablaküvegezés- és képráma-készítés.

Nagy raktár Baross, Borszéli és Kaszoni vizekben.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytárs.

Székelyudvarhelyen a fő-, valamint a Székelykereszturi és oklánd. fióknézeteinél

elfogad betéteket

évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőkekamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi 7%

betáblázott kötelezvényekre évi 6% kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett (ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és érték-papír-szelvényeket.

Az igazgatóság.

Van szerencsénk ezennel tudatni, hogy a brassói piacon, egyik üzleti helyiségünkben a legújabb módszer szerint, motor-üzemre

Kávé nagy-pörköldét

rendeztünk be.

Miután utóbbi időben a pörkölt kávé fogyasztása Erdélyben is emelkedett és a t. közönség a pörkölt kávé fogyasztásával járó takarékoságot és kellemességet elismerte, ezen új üzletággal való foglalkozásra határoztuk el magunkat. Nagy bevásárlások, a legjelesebb fajták kiválasztásával és a legmondosabb eljárás a pörkölésnél azon helyzetbe juttattak, hogy mindenkor versenyképesek lehetünk, miért is nagybecsű pártfogását és próbarendelményét kérjük. Imár azon helyzetben vagyunk, hogy naponta frissen pörkölt kávé kifogástalan minőségben a legkülönbözőbb fajtákban és mérsékelt árak mellett birunk kiszolgálni.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgálunk és kívánatra bérmentve megküldjük.

Kiváló tisztelettel

Hesshaimer J. L. és A.

fűszer- és gyarmatáru-kereskedés

a „Fehér oroszlanhoz” Brassóban

Alapítottatott 1843.

A m. kir. szőlőtelepeken termelt

és a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából

magyar gazdák Vásárcsarnok raktárszövetkezete

székelyudvarhelyi fiókjánál
következő, hivatalos vizsgálaton átment

BOROK vannak raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni Riesling	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali	52 fillér	42 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolcsvai szomorodni 1900 évi	155 fillér	144 fillér

Palaczk borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris Farczali Furmin stb. fajta kítűnő palaczk — borok a legolcsóbban kaphatók.

Megrendelésre bármily faj palaczk borok hozathatók. Vételnél hordóért literenként 13 fill. letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sertetlen tiszta állapotban, székelyudvarhelyi pinczéhez szállítást levonva, a felszámított áron visszavétnek.

Első Budapesti Malom-építészet és Gépgyár képviselője.

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár
bizományi raktára.

nélkül ne együnk levest.

Néhány csepp elegendő!

Figyelem! Még soha nem létezett! Figyelem!

Egy garantírozott

jól járó órát lánczczal együtt csak 2 K 95 fill.-ért

szállítunk míg készletünk tart, filiálénkben Bregenzből, a pénz előleges beküldésére, vagy utánvétel mellett. Ezen olcsó árral óráinkat azért ajánlhatjuk, mivel raktárunkon több mint 100.000 darab van.

Rendkívül előnyös alkalom vevőknek!!

Schweizi óragyár „Arak“

BREGENZ.

Két évi jótállás. Két évi jótállás.

Téli menetrend.

Érvényes 1906. október 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
700			234	inđ. Székely-Udvarhely érk.	133			619
716			250	Bikafalva	114			601
728			303	Bögöz	101			548
747			328	N.-Galambfalva	1244			532
805			347	Bethfalva	1214			502
815			358	Székely-keresztur	1206			457
822			41	Ujszékely	1137			427
846			434	érk. Héjjasfalva inđ.	1122			412
	245		927	Brassó		209	800	
849	529	532	434	inđ. Héjjasfalva érk.	1104	1114	403	342
917	549	927	503	érk. Segesvár inđ.	1034	1100	340	310
	650	1109		érk. K.-Kapus inđ.		947	213	
		1256		inđ. N.-Szeben		104		
	656	1141		érk. K.-Kapus érk.		943	158	
	855	255		érk. Kocsárd inđ.		752	1024	
		537		inđ. M.-Vásárhely		1030	115	
	900	307		inđ. Kocsárd érk.		750	1042	
	1050	521		érk. Kolozsvár		555	833	
	232	1034		érk. Nagy-Várád		211	342	
	750	720		érk. Budapest inđ.		915	830	

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelytől kapható Rösler és Gábor uraknál

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

karácsonyi és ujévi

BAZÁROM

a legmesszebbmenő igényeknek megfelelő kiállítással

Piacz-tér

Szenkovits-féle üzlethelyiségben nyitottam meg.

Kiváló tisztelettel **DRAGOMÁN S. J.**
Ifj. Dragomán Domokos.

Eladó épületes beltelek!

Köböl épült, cseréppel fedett 4 szoba, konyhából álló lakházzal és mindennemű mellék és gazdasági épületekkel ellátott külön udvari beltelek **szabadkézből eladó!**

Értekezhetni: Bethlen-utca 83. szám alatt.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém n. é. közönséget értesíteni, hogy ujonnan berendezett

fűszer-, festék-, fonal-, színes fejte- és csemege üzletemet

Deák-tér 15. szám alatt megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű kávéimat u. m. Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngykávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Neuman-féle aradi liszteket, továbbá Előpataki, Kászoni, Székelyi Selters és Baross-forrás ásványvizeket, mindennemű olajak, festékek, magyar gyártmányu szoba padló-mázak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petroleumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid árain, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagybecsült vevőimet biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

Szakvélemények az „Esterházy Cognac“-ról.

A magy. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.

Dr. Kéty Károly egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla egyetemi tanár.

Dr. Réczey Imre egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre kir. tan., egy. tanár.

Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár.

Dr. Báron Jónás egyetemi tanár.

Az ESTERHAZY COGNAC minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Miért?

törekszik ma mindenki régi varrógépén tudni és helyette

PFAFF-gépet beszerezni!

Mert a régi kellemetlenségek egész sorától szabadul meg egy eredeti Pfaff-gép beszerzése által. A Pfaff-gépek tudvalevőleg családi használatra és ipari célokra, valamint a divatos műhímzéshez is, mint a jelenkor legjobb gépei vannak elismerve.

Azért a más gyártmányu gépeknél való összehasonlításnál mindig figyelembe veendő a Pfaff-gépek által elért magas tökéletesség pazar felszerelés, a szolid és czélszerű ujitások, mely teljes biztosítékot nyújt a gépek kifogástalan és értékes voltáért.

Gyári raktár: **Oláh Ferencz és Társa** vas-kereskedése **Segesvár.**

Uj divat-raktár!

Van szerencsém a nagyérdemű helyi és vidéki közönség szíves tudomására hozni, hogy

Baththyáni-tér 6. sz. alatt

(Frölich-féle házban)

ujonnan berendezett

női- és férfi divatárú-raktárt

nyitottam.

Hazai gyártmányu árakat dus választékban tartok raktáron, u. m. barhet, flanel, tennis, velur, kretton, voal, szatin, batiszt, delén, szöttes, oxford, továbbá francia, angol stb. ruhaszövetek és posztók, bélés, ruhaszövetek, trikók, harisnyák, barhet szövet, berlini stb. kendők, szönyegek, paplanok, selymek stb.

Kiváló jó minőségű férfi ingek, gallérok, valamint parfümök, szappanok, fogporok és paszták, hölgyporok és számtalan itt fel nem sorolt árú dus választékban és előnyös áron állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Midőn a vásárló közönséget uj üzletem megnyitására értesitem, kérem szíves bizalmát és pártfogását, melyet én nemcsak szolid és pontos kiszolgálással, de olcsó árainkkal is igyekszem fogok kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

Schiroky Ágoston.

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszízer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, csúznál és meghűlések-nél, bedörzsölés képpen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlanhoz”, Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Vásároljon kellő időben

egy

„MINIMAX”

kézi tüzelő készüléket, azonnal használható s bárki által kezelhető.

Tüzelő és katonai parancsnokság, magánházak, üzlethelyiségek, raktárak, színházak, kórházak, hivatalok, iskolák, malmok, gyár és fűrésztelpek és mindenféle intézeteknek

elkerülhetetlen!

Használatával nagy tűzveszélyek elkerülhetők, mit a f. hó 17-én délután a Baththyáni-téren tartott próba beigazolt.

Főképviselet: **Leonhard József** Segesvárt.

Előjegyzéseket és megrendeléseket szíveségből átvesz Rösler és Gábor cég.

Székely Kristály

„Kamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásványgyógyborviz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Gál János Utódánál.

Kapható még:

Gyarmathy Akos, Haab és Heitz, Tamás Balázs, Bagó Gyula, Szentpétery Gergely kereskedésében — valamint minden vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

Írnokot,

szép író, gyors munkást, ki lehetőleg irodákban volt alkalmazva vagy kereskedelmi ismeretekkel bír s lehetőleg németül is tud, írásbeli ajánlkozás alapján — melyben fizetési igénye közlendő — azonnali belépésre elfogad **Koncz Ármín** gyógyszerész Helyt.

Kitűnő hírnévnek örvendő és kiállításokon első díjakat nyert

Óriásvirágu Japáni

Chrysantheumaimból

válogatott 10 legszebb fajból álló

diszgyűjteményt

csomagolással együtt

6 koronáért ajánlok.

Valamennyi cserépben tenyésztett erőteljes példányok, a melyek november havában gyönyörű virágzatot fejlesztenek!

MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti telepe

TEMESVÁRT

Árpád-telep 22.